

**Stora utskottets betänkande
N:o 12 a med anledning av Regeringens proposition
angående Regeringsform för Finland.**

Lantdagen har vid andra behandlingen godkänt lagförslaget enligt det i Stora utskottets betänkande N:o 12 ingående förslaget, utom beträffande 12, 22, 35, 47, 50, 86 och 87 §§, av vilka 22 § uteslutits samt 12, 35, 47, 50, 86 och 87 §§ godkänts sålydande:

12 §.

Brev-, telegraf- och telefonhemligheten är okränkbar (*utesl.*).

35 §.

Finner minister presidentens beslut vara lagstridigt, anmäla sin mening för statsrådet, som därefter förfar såsom i 45 § är sagt. Står beslutet i strid med grundlag, är ministern (*utesl.*) pliktig att vägra kontrastation.

47 §.

Om statsrådet eller medlem därav i utövningen av sitt ämbete förfar lagstridigt, åligger det justitiekanslern att däremot göra framställning och det lagstridiga tillika uppgiva. Lämnas föreställningen obeaktad, låte justitiekanslern anteckna sin mening i statsrådets protokoll; äge ock rätt att inberätta saken till presidenten. Är lagstridigheten sådan, att mot medlem av statsrådet åtal i följd därav kan väckas inför den i 59 § omförmälda riksrikt och förordnar presidenten till åtal, utföres åtalet av justitiekanslern. Finner presidenten skäl till åtal ej föreligga, vare det justitiekanslern obetaget att om saken anmäla till riksdagen. För-

ordnar presidenten om väckande av åtal mot justitiekanslern, utföres detta av den person presidenten utsett.

Skulle presidenten förfara lagstridigt i ämbetet, bör justitiekanslern däremot göra föreställning, som ovan är sagt. Finner justitiekanslern eller statsrådet, att presidenten gjort sig skyldig till högförräderi eller landsförräderi (*utesl.*), anmäla saken hos riksdagen, som med fyra femtedelar av de avgivna rösterna kan döma presidenten till ämbetets förlust, varefter åtal mot honom må vid vederbörlig domstol väckas.

50 §.

För den allmänna förvaltningen skall Finland förbliva indelat i län, härad och kommuner.

Ändring av länens antal stadgas genom lag. Angående övriga ändringar i den administrativa indelningen bestämmer statsrådet, såvitt ej i lag annorlunda stadgas.

Vid nyreglering av förvaltningsområdets gränser bör iakttagas, att dessa, *där förhållandena det medgiva*, bliva enspråkiga, finsk- eller svenskspråkiga, eller att åtminstone minoriteterna med annat språk inom desamma bliva möjligast små.

86 §.

De allmänna grunderna för befordran till statstjänster äro skicklighet, (*utesl.*) förmåga och beprövad medborgerlig dygd.

87 §.

Presidenten utnämner:

- 1) justitiekanslern och justitiekanslersadjointen;
- 2) ärkebiskop och biskoparna samt kanslern för universitetet;
- 3) presidenterna i högsta domstolen och i högsta förvaltningsdomstolen, på framställning av högsta domstolen dess ledamöter och hovrättens presidenter så ock, på högsta förvaltningsdomstolens framställning, ledamöterna i denna domstol;
- 4) hovrätternas ledamöter samt professorerna vid universitetet och tekniska högskolan;

5) cheferna för de centrala ämbetsverken och landshövdingarna, på framställning av statsrådet, samt ledamöterna i centrala ämbetsverk;

6) tjänstemännen i presidentens kansli samt på framställning av vederbörande myndighet, föredragandena i statsrådet, högsta domstolen och högsta förvaltningsdomstolen; ävensom

7) (*utesl.*) sändebud (*utesl.*) och utsända konsulter, på framställning av statsrådet.

Då ärendet på grund av de av Lantdagen beslutna ändringarna ånyo förevarit till behandling inom Stora utskottet, har Stora utskottet godkänt 35, 47, 50, 86 och 87 §§ i enlighet med Lantdagens beslut, men däremot med avseende å 12 och 22 §§ vidblivit sitt tidigare beslut. Dessutom har Stora utskottet till 2 mom. 23 § för tydlighetens skull tillagt en bestämmelse därom, att jämväl beträffande tillsättandet av suppleanter för elektorerna för val av president skall vara gällande, vad om lantdagsmannaval är stadgat. Vidare har Stora utskottet varit av den mening, att 3 mom. 92 § borde uteslutas.

Med stöd av vad ovan anförts får Stora utskottet förtyvördsamt föreslå,

att 35, 47, 50, 86 och 87 §§ i Regeringsformen för Finland måtte godkännas i enlighet med Lantdagens beslut, att 12 § och den av Lantdagen uteslutna 22 § måtte godkännas i enlighet med Stora utskottets tidigare fattade beslut, samt att 23 och 92 §§ måtte godkännas sålydande:

23 §.

Republikens president utses av Finlands folk bland infödda finska medborgare städse för en tid av sex år.

Valet av president förrättas av elektorer, vilkas antal utgör 300. Beträffande valrätt och valbarhet i sådant val

samt, i tillämpliga delar, valsätt, (*utesl.*) valordning och tillsättande av suppleanter är gällande vad om lantdagsmannaval är stadgat.

Val av elektorer verkställes den 15 och 16 januari, och den därpåföljande 15 februari sammankomma elektorerna under statsministerns presidium för val av president. Erhåller någon vid valet, som verkställes med slutna sedlar, mera än hälften av de avgivna rösterna, är han vald. I annat fall verkställes omedelbart nytt val och, därest icke någon härvid erhåller ovillkorlig röstövertikt, ytterligare val mellan de två kandidater, som i det andra valet erhållit största antalet röster. Falla rösterna lika, avgör lotten.

Utses medlem av riksdagen till president, upphör hans riksdagsmannamandat utan vidare. I statsjänst varande person, som väljes till president, anses hava avgått från tjänsten.

Inträffar i 3 mom. eller annorstädes i denna regeringsform stadgad dag å helgdag, gälle nästföljande vardag såsom utsatt dag.

92 §.

I all tjänsteverksamhet skall vid laga påföljd lag noggrant iakttagas.

Om ett stadgande i en förordning står i strid med grundlag eller annan lag må det ej av domare eller annan tjänsteman tillämpas.

(*Utesl.*)

Helsingfors, den 5 juni 1919.
